

A pénzügyi intézeteink működésében és felügyeletében tapasztalható hiányosságok eredményeként kialakult pénzügyi válság azonban – sajnálatos módon – még közel sem a múlté. Az Atlanti-óceán túlsó partjáról kiinduló válság a világ minden más régiójánál erősebben sújtotta Európát: leleplezte az európai

gazdaság már régóta diagnosztizált, de oly gyakran semmibe vett strukturális hiányosságait. A válság így figyelmeztető jelzést adott Európának, hogy reagáljon a világrend változására. Mint minden átalakulás, a kialakuló rend is új győzteseket és veszteseket szül majd. Ha Európa nem a vesztesek csapatát akarja

gyarapítani, figyelembe kell vennie a külvilágot is, és ambiciózus hosszú távú reformprogramot kell kidolgoznia az elkövetkező húsz évre. Az EU vezetőinek további intézkedéseket kell hozniuk a jelenlegi válság leküzdésére, de ezeknek azokhoz a közép- és hosszú távú reformokhoz kell kapcsolódnuk, amelyekre

az Uniónak szüksége van. A teljes kilábalás érdekében mindaddig folytatnunk kell a gazdaságösztönző intézkedéseket, amíg a gazdaságaink képesek nem lesznek az önálló működésre. Ha túl korán állítjuk le ezeket a kiadásokat, még megfordulhat a gazdasági fellelendülés. Elsődleges feladatunknak továbbra is a

munkahelyteremtést és a növekedésösztönzést kell tekintenünk. Sürgősen meg kell erősítenünk az EU gazdasági kormányzását, ha el akarjuk kerülni azokat az aszimmetrikus sokkokat, amelyek abból fakadnak, hogy monetáris uniónk és egységes piacunk eltérő gazdaságpolitikák közegében működik. Ha az EU el akarja kerülni a

válság megismétlődését, sürgősen hozzá kell kezdenie pénzügyi intézeteink működésének és felügyeletének reformjához. A pénzügyi intézmények – a hitelezés nagyarányú csökkentését leszámítva – mindmáig nem sokat változtattak a válságot előidéző gyakorlatukon. Távlatában az európai polgároknak a társadalmi

kohézió fenntartásához és az éghajlat-változás elleni sikeres küzdelemhez magas versenyképességű és fenntartható szociális piacgazdaságra lesz szükség. A globális gazdaságban a humántőke a siker biztosításának a legfontosabb stratégiai eszköze. Európa mégis jelentős tért veszített a tudásalapú gazdaság kialakításának

versenyében. A felzárkózáshoz összehangolt erőfeszítésre lesz szükség. A tagállamoknak – a magánszektor segítségével – mozgósítaniuk kell azokat a kutatási-fejlesztési célú beruházásra szánt forrásokat, amelyekről megállapodtak, és minden szempontból meg kell reformálniuk az oktatást, a szakképzést is beleértve.

Nekünk, európaiaknak megoldást kell találnunk az előttük álló demográfiai kihívásra. Sürgős intézkedések hiányában előregedő társadalmaink elviselhetetlen nyomást jelentenek majd egészségügyi, jóléti és nyugdíjrendszerünkre, és aláássák gazdaságunk versenyképességét. Kiemelt feladatként kell kezelnünk

többek között a nők foglalkoztatottságának növelését, a munka és a magánélet közötti egyensúly megteremtésének megkönnyítését, változtatnunk kell a nyugdíjba vonulással kapcsolatos felfogáson, hogy jognak, ne pedig kötelességnek tekintsük azt, és felelősségteljesebb bevándorlási politikát kell kidolgoznunk,

amely alkalmazkodik a demográfiai és a munkaerő-piaci szükségletekhez. Polgáraink azt akarják, hogy az Európai Unió az ő érdekeiket szolgálja, ezért elvárják, hogy mindenhol élvezhessék szociális, polgári, családi és munkavállalói jogukat, bármerre járjanak is az Unióban. Polgárai számára az

Unió a szociális jogosultságok átvihetőségének biztosításával válhat kézzelfoghatóbbá. Mindez újfajta egyezséget sürget az európai intézmények és a gazdasági és szociális szereplők között, de a hatalom különböző – tagállami, regionális és helyi – szintjei között is. A helyzet legfőképpen erős politikai vezetést

kíván, olyan vezetési formát, amely képes őszinte és gyümölcsöző párbeszédet folytatni a polgárokkal, és partnerségben kormányozni. Polgáraink támogatásának megnyerése életbevágó nemcsak ahhoz, hogy az Unió kibírja a válság társadalmi és gazdasági hatásait, hanem ahhoz is, hogy végre tudja hajtani

azokat a strukturális reformokat, amelyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy Európa megerősödve tekintsen a jövő elé. Az EU több egy közös piacnál, de az értékek únióját is jelenti. Az európai polgárok támogatásával az EU képes élen járni a nagy globális kihívásokkal szembeni harcban. Polgárainknak azonban, miután egy

olyan válsággal szembesültek, amelyet nem ők okoztak, csak akkor újul meg az európai tervbe vetett bizalmuk, ha vezetőik őszintén eléjük tárják az előttük álló erőpróbák mértékét és segítségüket kérik: ahhoz fogható segítséget, mint amellyel a II. világháború után jólétet tudtunk teremteni Európában. A hidegháború vége óta

szédületes tempóban lélegzetelállító változások mentek végbe. Az elmúlt húsz évben minden megváltozott: átalakult az életmódunk, a fogyasztási és utazási szokásaink, az egymáshoz való viszonyunk, a minket lelkesítő vagy félelemmel eltöltő dolgok. S a legtöbb változás meglepetésszerűen ért minket. A globális pénzügyi válság

csupán az utolsó volt a meggyőződéseink és hitrendszerünket megrengető események sorában. Európa közelmúltbeli történelme során most először igen sokan attól tartanak, hogy a mai gyerekekre a szüleiknél rosszabb sor vár. Ma a bizonytalanság korát éljük. Ez a helyzet soha nem látott kihívások elé állítja

az Európai Uniót. Fennállása alatt többnyire a belső stabilitás garanciája volt, békét, demokráciát és jólétet teremtett a második világháború után a fél kontinens számára. Idővel pedig, egy példa nélkül álló politikai és gazdasági integrációs folyamat keretében egyesült Európa másik felével. Ezek a sikerek lehetővé

tették, hogy az EU - egységes piacával és valutájával - a világ legnagyobb gazdasági erejévé váljon. Európa polgárai mégis egy minden eddiginél komplexebb és bizonytalanabb jövővel néznek szembe, mégpedig a háború utáni éveket jellemző közös cél nélkül. Az EU eddigi vívmányai többnyire a saját szegletére irányultak.

Az integráció egymást követő szakaszaiban Európa külső környezete viszonylag stabil volt. Mára viszont egészen más a helyzet. Rohamos változások sepernek végig a világon. Az elkövetkező húsz évben nemcsak a hatalmi pólusok száma fog gyarapodni, hanem a világ hatalmi súlypontja is áttevődik: Ázsiába, a déli féltekére,

új köz- és magán szereplők kezébe, és feljebb, a transznacionális intézmények szintjére. A ma Európa előtt álló problémák éppúgy fakadnak határain kívüli fejleményekből, mint abból, hogy az EU fél azokra reagálni. Ha az Unió biztosítani akarja jövőjét, változtatnia kell célkitűzésein és szakpolitikáin, hogy meg

tudjon felelni ennek a rohamosan változó világnak. Ha az elmúlt húsz év mindent megbolygatott, az előttünk álló két évtized valószínűleg még jobban felforgat mindent. Egy olyan többpólusú világ van kialakulóban, amelyben a hatalom kevésbé koncentrálódik és összetettebb a nemzetközi dinamika. Fő versenytársaiénál

lassabb növekedésével az EU elkerülhetetlenül egyre kisebb mértékben veszi ki részét a globális gazdaság teljesítményéből. Humán tőkéje hosszú időn át biztosította az élvonalbeli innovációra és a kreativitásra építő gazdaságának alapjait, most azonban nagyobb volumenű kutatási, technológiafejlesztési és

innovációs beruházásaik révén más térségek törnek előre. 2030-ra várhatóan Ázsia kerül a tudományos és technológiai fejlődés élvonalába, és a termelés átalakítására és az általános életminőség megváltoztatására képes nagyobb értékű javakat állít majd elő. Történik mindez úgy, hogy közben országaink rohamos

társadalmi átalakuláson mennek keresztül. Elöregedő társadalmukkal, amelyben egy aktív keresőre közel kétszer annyi 65 év feletti ember jut majd, mint ma, az EU tagállamainak komoly erőfeszítéseket kell tenniük szociális támogató rendszereik finanszírozása és az idősebb személyeknek a munkaerőpiacon

tartása érdekében. A munkaerő és készségek tekintetében rendelkezésre álló belső kínálat csökkenésével Európának több migráns munkavállalót kell ide vonzania, ami a társadalmi integráció kezelése terén is kihívásokat jelent majd. Végezetül pedig a jelenleg zajló technológiai és kommunikációs forradalom

átalakítja személyes és szakmai kapcsolatainkat, új élet- és munkastílusokat kényszerít ránk, amelyekkel sokan igen nehezen tudnak mit kezdeni. A válság rávilágított az európai gazdaság nagy részének alapjainál megfigyelhető strukturális hiányosságokra, így az alacsony termelékenységre, a strukturális

munkanélküliségre, a munkaerőpiac rugalmatlanságára, a készségek elavultságára, a gyenge növekedésre. Látva azonban, hogy ugyanakkor egyes országokban, mint például Kínában és Indiában, a válság hatása enyhébb volt, a kilábalás pedig sokkal gyorsabb, sokan kedvezőtlenebb képet alakítottak ki a világ gazdaságát

érintő rohamos változásokról. Ma felmerül az az aggodalom, hogy a feltörekvő gazdaságok esetleg Európa strukturális hiányosságait kihasználva fogják teljes mértékben kibontakoztatni gazdasági lehetőségeiket. Valójában a gazdasági teljesítmény jelenlegi változásai kölcsönös haszonnal járhatnak a felek számára azáltal,

hogy minden oldalon növekedést idézhetnek elő a beruházás, a kereskedelem és a fogyasztás terén. Az EU azonban nem indulhat ki abból, hogy a többiek felemelkedése szükségszerűen mindenki számára előnyös helyzetet teremt. Ha az EU nem alkalmazkodik a globális gazdaság igényeihez, komoly a veszélye annak, hogy

Európa viszonylagos hanyatlása abszolút hanyatlássá válik. A globális ambíciók felvállalásának azonban távolról sem szabad a belső reformok megnyirbálásával járnia. Külső befolyásra nem lehet úgy szert tenni, ha nincs biztosítva az Európai Unió egészében a stabil növekedés és a belső kohézió. Korunk azonban

egyértelműen a globalizáció korává vált, ez az átalakulás pedig új nyerteseket és új veszteseket termel. Ha nem akarunk beállni a vesztesek sorába, azonnali és bátor fellépésre van szükség. Ma más kihívások állnak előttünk, mint azelőtt, és más válaszlépéseket is kívánnak. Akár a viszonylagos demográfiai és

gazdasági hanyatlást, akár az éghajlatváltozást vagy az energiaellátási zavarokat nézzük, a problémák csak úgy érthetők meg és értékelhetők helyesen, ha regionális és globális összefüggésbe helyezük őket. Ez az a pont, ahol az EU mint olyan entitás, amely sokkal több a tagállamok összességénél,

megmutathatja értékét. A hatalom különböző szintjeinek összekapcsolása révén – a globálistól a helyi szintig – az EU minden tagállamnál alkalmasabb arra, hogy szembenézzon a XXI. század nagy próbatételeivel. Ez azonban nem megy magától. Még ha az EU rendelkezik is a szükséges struktúrákkal és eszközökkel, a

tagállamoknak következetesen alkalmazniuk kell azokat, mégpedig a megfelelő célra. Az EU közös menetrendjét alapvetően két átfogó és egymással összefüggő feladat alkotja: egyrészt biztosítanunk kell szociális és gazdasági modellünk fenntarthatóságát, másrészt pedig meg kell teremtenünk azokat az eszközöket, amelyekkel a

globális szintéren biztosíthatjuk e modell, és egyben közös értékeink és érdekeink támogatását és védelmét. Ahhoz, hogy az EU globális szinten sikeres és dinamikus szerepet tölthessen be, arra is szükség lesz, hogy a szolidaritást az európai projekt középpontjába állítsa. A szolidaritás nem feltétel nélküli

jogosultságot jelent, hanem az egyéni és kollektív felelősségvállalástól függ. Mint ilyen, áthathatja és át is kell hatnia az európai uniós szakpolitikai döntéshozatalt és a kapcsolatok minden szintjét: egyének és nemzedékek, települések, régiók és tagállamok között egyaránt. Európa polgárai azonban még

mindig nehezen tudják elképzelni, hogy problémáikra az EU-ban találják meg a választ. Ha azt szeretnénk, hogy küldetésünk közös legyen, akkor a politikusoknak és a polgároknak sajátjuknak kell tekinteniük Európa vállalkozását. Az európai közösség lelke egy egyedülálló gazdasági és szociális modell. A modellt – amelynek

alapgondolata, hogy a piaci tevékenységgel megvalósítandó gazdasági növekedésnek szociális célokat kell szolgálnia – széleskörű elfogadottság övezi. Ez a modell járult hozzá ahhoz, hogy Európa a II. világháború után olyan térséggé váljon, amelyet a jelentős munkahelyteremtő potenciállal rendelkező, erős

iparágak és szolgáltatások jellemeznek, ami azután lehetővé tette a szociális védelem méltányos rendszerének kialakítását. Egy olyan önmagát erősítő mechanizmus, pozitív ördögi kör alakult ki így, amelyben a szolidaritás, a felelősségvállalás és a versenyképesség szoros egységet alkot. Ezt a modellt azonban a

belső és a globális problémák fényében újra kell fogalmazni, és a változó valósághoz kell igazítani. Az utóbbi két évtizedben az EU növekedésgeneráló és munkahelyteremtő – következésképpen a polgárok életszínvonalát javító – képessége elmaradt fő kereskedelmi partnereinek képességei mögött. Ha néhány

tagállamnak sikerült is kitörnie ebből, általában véve ez a helyzet mind a mai napig fennáll. A jelenlegi gazdasági válság azáltal, hogy feltárta az európai gazdaságban meglévő hiányosságokat, figyelmeztető jelzést adott. A feltörekvő és a fejlett gazdaságok növekvő versenyképességével szemben az EU-nak

merész, a gazdasági hatékonyság növelését célzó új reformprogramot kell indítania. Ugyanakkor a modellt övező konszenzus a modell szociális és piaci dimenziója közötti egyensúly megőrzésétől függ. Ez az egyensúly idővel, a társadalmi egyenlőtlenségek fokozódásával megbomlott. Az EU több polgára

számára mindmáig létezik társadalmi kirekesztés, és a rossz munkakörülmények is a valóság részét képezik. A problémára azonban nem a gazdasági reform lezárása a megoldás, éppen ellenkezőleg: a gazdasági hatékonyság növelésének újbóli előtérbe állítása mellett új szociális politikákra is szükség van. Vagyis:

Európa gazdasági-szociális modelljének fenntarthatósága attól függ majd, hogy mennyire sikerül helyreállítanunk a fejlődés gazdasági, társadalmi és környezeti dimenziója közötti dinamikus egyensúlyt. Az erős és világszinten versenyképes, magas termelékenységet mutató gazdaság elengedhetetlen az életszínvonal

javításához. A gazdasági növekedés a mind mélyebbre ható globalizáció világában egyre inkább a technológiai változáson és a fokozódó specializálódáson alapul. E fejlemények a strukturális változás folyamata révén éppúgy kihatnak a piacok működésére és a vállalatirányításra, mint a munkavállalókra és a vállalkozásokra.

A digitalizáció folyamatosan gyarapítja a feladatok kiszervezésének lehetőségeit, az információs és kommunikációs technológiák forradalma pedig bőséges teret enged a termelékenység növekedésére az előttünk álló évtizedekben. Nem szabad, hogy a munkaerőre és a vállalatokra nehezedő szükségtelen

terhek akadályozzák a szolgáltatások dinamikus és innovatív termelésének növekedését, ezzel szemben bátorítani kell a vállalkozói szellem és a kockázatvállalás kultúráját. Közös meglátásunk szerint a technológiai változások, a globalizáció és az idősödő népesség mind a rugalmasság, a versenyképesség és a

dinamizmus erősítését szolgáló mielőbbi strukturális reformokat sürget. A munkaerőpiac reformja elengedhetetlen ahhoz, hogy több és jobb munkahely jöjjön létre. A tagállamoknak munkaerőpiacuk három kulcsfontosságú tényezőjének javítására kellene törekedniük. Ezek: munkavállalók rugalmassága és biztonsága, a

munkavállalók mobilitása, valamint a vállalati kultúra és irányítási gyakorlat. Emellett növelni kell a munkaerő-piaci részvétel arányát is. A munkaerőnek a termelés állandó változásaihoz való rugalmas alkalmazkodóképessége kulcsfontosságú a termelékenység fenntartásában. A munkaerő-piaci rugalmasság

mellett azonban a másik oldalon a munkaerőpiac biztonságára is szükség van. A gyorsan változó világban nem a munkahelyeket, hanem a munkahelyét elvesztő személyt kell foglalkoztathatóságának javítása révén védeni. E megközelítés központi eleme egyrészt az, hogy az egyén minden életszakaszban

képes legyen új készségek megszerzésére, illetve a meglévők továbbfejlesztésére, másrészt ezzel egyidejűleg azon feltételek megteremtése, hogy e készségek a tagállamokon belül és azok között átvihetők legyenek. A munkavállalóknak és a vállalkozóknak ma még mindig nehezen elérhető és érthető a munkavállalásra,

illetve vállalkozásindításra vonatkozó szabályok. A bürokráciát ugyan nem lehet jogszabályilag felszámolni, de nem szabadna, hogy az útját állja a mobilitásnak. Legfőképpen a szociális biztonsággal kapcsolatos jogok egyszerű átvihetőségét kellene egyszer s mindenkorra biztosítani a tagállamok között.

Gondoskodni kell a képezéseknek az egész EU-ban való elismeréséről, és ösztönözni kell a többnyelvűséget. Végezetül pedig messze ható változásokra van szükség a vállalati kultúra és irányítási gyakorlat terén is, ha azt akarjuk, hogy sikerrel járjanak a munkavállalók készségeinek fejlesztésére tett

erőfeszítések. A vállalatoknak támogatóbb magatartást kell tanúsítaniuk a munkaerőpiacon jelentkező kezdeményezések és a versenyképességet új termelési eljárásokkal és technológiákkal javítani igyekvő szabad innováció iránt; és erősíteniük kell a vállalati célok elérésében való szerepvállalás kultúráját is. A

megújult gazdasági reformtörekvést új, az egyén számára fokozott biztonságot teremtő és szolidaritást biztosító célzott intézkedéseknek kell kísérniük. A szociális támogatási rendszerek határozott védelmet érdemelnek a visszaélésekkel és az erkölcsi kockázattal szemben. A jogok és jogosultságok kötelezettségeket

és felelősségvállalást is kell, hogy jelentsenek. Ez mindenekelőtt azt jelenti, hogy a szociális biztonsági rendszereket úgy kell alakítani, hogy a munkaképes korú személyek hosszú távú támogatása helyett a gyors munkaerőpiaci reintegrációt mozdítsák elő. A tagállamoknak hasonlóképpen

megfelelő forrásokat kellene biztosítaniuk a társadalmi kirekesztés, a szegénység és a nemi alapú megkülönböztetés elleni küzdelemre, például az elfogadott minimumnormák biztosítását szolgáló, meglévő uniós jogszabályok végrehajtásával. E törekvés meghatározó eleme lesz az álláskeresők és más szociális partnerek

önállóságának ösztönzése. Megfelelő adó- és szociálpolitikai koordináció biztosításával az EU támogatni tudná tagállamait abban, hogy a verseny torzítása, illetve az egységes piac gyengítése nélkül továbbra is saját preferenciáikkal összhangban törekedhessenek szociális célkitűzéseik elérésére. A szegénység

és a társadalmi kirekesztődés leküzdésére uniós szinten meghatározott célok érdekében teljes mértékben ki kellene aknázni az Európai Beruházási Bank és az Európai Befektetési Alap nyújtotta lehetőségeket. Az EU-nak hasonlóképpen elő kellene segítenie a - gazdaságilag és társadalmilag egyaránt

kulcsfontosságú - egészséges európai népességre vonatkozó célkitűzés elérését, mégpedig mindenekelőtt az egészségügyi, jóléti és az idősödéssel kapcsolatos ágazatok és szolgáltatások fejlesztése révén. Végezetül pedig, tekintettel a válságra, az üzleti világnak fel kell vállalnia felelősségét és az

önszabályozást az etika, az elszámoltathatóság, a társadalmi és ökológiai szempontok figyelembe vétele, a megkülönböztetés-mentesség, az egész életen át tartó képzés és a munkafeltételek folyamatos javítása területén. E trendek figyelmen kívül hagyása az adórendszerek és a munkahelyteremtés közötti ellentét

kiéleződését eredményezné, és megnehezítené a tagállamok számára az egyenlőtlenségek elleni küzdelmet. Emellett a szociális védelem rohamos gyengüléséhez és az integrációval szembeni ellenállás fokozódásához vezetne, tehát a fejlődés gazdasági és szociális dimenziója egyaránt vesztes helyzetbe szorulna. E

kedvezőtlen körülmények között az egységes piac fellendítése és kiteljesítése nehezen menne végbe egy új stratégia vagy egyezség nélkül. E kompromisszum egyfelől kötelezettségvállalást jelentene az egységes piac – meghatározott határidőkön belüli – kiterjesztésére azon területekre, ahol az még nem valósult meg,

vagy nem épült ki kellő mértékben, mindenekelőtt és legfőképpen a szolgáltatási ágazatra, a pénzügyi ágazatot is beleértve.

Másfelől viszont új kezdeményezéseknek – ha nem egyenesen további integrációnak – kell társulnia a kohéziós, szociális és adópolitikák területén, figyelembe véve az uniós versenyképesség

növelésének szükségességét. Ezzel egyidejűleg a kis szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérésre tett erőfeszítéseket a társadalmi befogadást erősítő intézkedéseknek kell kísérnie, különösen az oktatás, a foglalkoztatás, a tájékoztatás, az egészségügy és a banki szolgáltatások területén. A tudásalapú és

kreatív iparágak és szolgáltatások az elmúlt két évtized során számottevően megerősödtek, és Európában a foglalkoztatás és a gazdasági dinamizmus központi pilléreivé váltak. Az Unió versenyelőnyét régóta nem a bérköltségek jelentik. Ma már a tudás, az innováció és a kreativitás a meghatározó tényezők. Ezek

jelentik Európa jövőbeli jólétének zálogát. Olyan világban élünk, amely nemcsak értékes termékeket és piacokat, hanem egyre inkább értékes készségeket is kíván. Európa mégis lemarad a készségek versenyében. A jelenlegi beruházási trendek folytatódása esetén 2025-re Ázsia átveheti az EU-tól és az USA-tól a tudományos és a

technológiai fejlődésben betöltött vezető szerepet. Becslések szerint ekkorra ráadásul közel egymillió kínai és indiai diák tanul majd külföldön, aki hazatérve tehetségével és tapasztalatával saját országát fogja gazdagítani. Ezzel szemben az Európán kívül tanuló európai diákok száma viszonylag alacsony.

Az EU nem engedheti meg magának, hogy belenyugvással szemlélje ezt a trendet. Az emberi tehetség lesz az a stratégiai eszköz, amely biztosítani fogja az egyéni felemelkedést és általában véve az európai társadalom pozitív fejlődését. Ha az EU teljesíteni akarja a tudásalapú társadalom megteremtésére vonatkozó ígéretét,

minden oktatási szakaszban biztosítani kell a kiváló színvonalat, az igényeknek megfelelően folyamatosan fejleszteni kell a népesség készségbázisát, és a kutatás, a kreativitás és az innováció számára kedvező társadalmi, gazdasági és szabályozási környezetet kell teremtenie. Az általános és a középiskolában

szerzett alapok egész életünkre szólóan meghatározhatják az előrelépési képességünket. A kiváló minőségű oktatás azonban nagyon sok európai polgár és Európában élő nem uniós állampolgár számára nem elérhető. Ezen a helyzeten sürgősen változtatni kell, többek között azért, hogy a tanároknak megadjuk a megérdemelt

szakmai elismerést, rugalmas és nyitott tanterveket alakítunk ki, amelyek táplálják a gyermekek kíváncsiságát és fejlesztik a kreativitásukat, és szorosabb kapcsolatot alakítunk ki a közoktatási rendszerek, az üzleti szféra és a társadalom között. Európában továbbá nincsen elegendő első osztályú egyetem, ami

csökkenti földrészünk vonzerejét a legjobban képzett diplomások szemében. Az Uniónak ezért olyan csúcsszínvonalú felsőoktatási intézmények hálózatára van szüksége, amelyek képesek felvenni a versenyt a világ legjobbjával. A kiválóságra való törekvés nem zárja ki eleve az egyetemi oktatásban való szélesebb körű

részvétel előmozdítására irányuló párhuzamos erőfeszítéseket, amelyek célja, hogy javuljon a népesség átlagos iskolázottsági szintje. A kiválósághoz kritikus tömeg és verseny, vagyis a diákok, egyetemek és a tudományos kutatás közös térsége szükséges. Ösztönözni kell továbbá az egyetemek igazgatási és

pénzügyi autonómiáját, mivel ezzel érhető el leginkább a magántőke nagyobb mértékű bevonása a felsőoktatás finanszírozásába. A diploma jövőbeli haszonélvezőiként a magas jövedelmű diákoknak hozzá kellene járulniuk az oktatás egyre növekvő költségeihez, míg az anyagi támogatásra szoruló diákok

számára ösztöndíj- és diákhitel-rendszert kellene biztosítani. Ösztönözni kell az egyetemek közötti versenyt is, csakúgy mint az elszámoltathatóságon és az átláthatóságon alapuló irányítási modellek alkalmazását. A klientelizmus és korporatizmus által jellemzett egyetemi rendszereket gyökeresen meg kell változtatni.

Arra kell inkább összpontosítani, hogy az egyetemek nagyobb mértékben tapasztalják az európai és a globális reálgazdaság hatását. Ennek a reformfolyamatnak a keretében növelni kell a hallgatói mobilitást az ERASMUS programban részt vevők számának növelésével és előnyök biztosításával a több országban is

diplomát szerző hallgatók számára. Az egyetemeknek többet kell tenniük azért, hogy a hallgatókat felvértezzék a vállalkozások által keresett készségekkel. A szakmai ismeretek kínálata és kereslete közötti szakadék megszüntetése az oktatási rendszer egyik legfontosabb feladata kell, hogy legyen. Ebben nagy

szerepet kell kapnia a felnőttkori készségfejlesztésnek, mivel ez képessé teszi az egyént az új munkakörökhöz való alkalmazkodásra és az új technológiák és készségek alkalmazásának elsajátítására. Ennek azonban előfeltétele egy olyan rugalmas, az egész életen át tartó tanulásnak kedvező foglalkoztatási kultúra, amelyben az

egyének pályafutásuk bármely szakaszában visszatérhetnek az iskolapadba, a fiatalokéhoz hasonló feltételekkel. A tanulás tanulásának vezérelvvé kell válnia az oktatási rendszer egészében. Európában gyakran nehézségekbe ütközik az, hogy a tudományos kutatás a gyakorlatban új termékeket, szabadalmakat,

vállalkozói tevékenységeket és munkahelyeket eredményezzen. A szolgáltatások piacán a verseny hiánya gátolja az innovációt, növeli a költségeket és korlátozza a növekedést. A pénzügyi szolgáltatások, az új generációs digitális szolgáltatások, az energetikai megoldások, az egészségügyi és a tanulási

szolgáltatások hatalmas lehetőségeket tartogatnak. Az EU-nak jó esélye van arra, hogy az új szolgáltatási ágazatokban vezető szerepet töltsön be, de ez csak abban az esetben válhat valóra, ha a szolgáltatók egy egész Európára kiterjedő piacra támaszkodhatnak, és új, az innovációnak és a kreativitásnak

kedvező szabályozási környezet jön létre. Ezzel egyidejűleg fontos bevezetni a kockázattőke-piac megerősítéséhez és a magvető tőke elérhetőbbé tételéhez szükséges intézkedéseket. A kkv-knek például – melyek nagyon gyakran az innováció éllovasai – megfelelőbb támogatási mechanizmusokra, többek között a kockázati

tőkéhez való hozzáférésre van szükségük, hogy ki tudjanak kerülni a világpiacon és ott versenyezni tudjanak. A kreatív gazdaság a jövőben is gyorsabban fog fejlődni, mint a támogatására vagy szabályozására irányuló politikai folyamatok. Nap mint nap új horizontokat és forradalmi lehetőségeket kínál. Ezért az e

területre vonatkozó szabályozási keretnek elsősorban rugalmasnak kell lennie és gyorsan kell tudnia reagálni. Még fontosabb azonban a kockázatvállalás és a vállalkozó szellem kultúrájának erősítése. Csak így érhetjük el, hogy az EU teljes mértékben ki tudja aknázni a kutatás és kísérletezés eredményeit, és ezzel új

munkahelyeket tudjon teremteni. A népesség elöregedése és a belső munkaerő csökkenése együttesen drasztikus következményekkel fog járni Európa számára. Ha nem próbáljuk meg kézben tartani ezeket a folyamatokat, elviselhetetlen nyomást fognak jelenteni a nyugdíjrendszerekre, valamint az egészségügyi és jóléti

rendszerekre nézve, és kedvezőtlen hatással lesznek a gazdasági növekedésre és az adózásra is. Ha Európa valóban meg akarja teremteni a tudásalapú társadalmat, a gazdasági hatékonyság és a munkavállalók készségeinek fejlesztése mellett ennek a demográfiai kihívásnak a kezelésére is hathatós intézkedéseket

kell hoznia. Nem utolsósorban összehangolt erőfeszítést kell tenni annak érdekében, hogy az EU vonzó célpont legyen a bevándorlók számára. A bevándorlók nélkül ugyanis az EU nem tud úrrá lenni a jövőben jelentkező munkaerő- és készséghiányon. A bevándorlók hiányát a kulturális sokszínűség és a kísérletező

kedv is megsínylené, márpedig ezek alapfeltételei a kreativitásnak és az innovációnak.